

Position Paper rondetafelgesprek moslimdiscriminatie
Tweede Kamer 22 mei 2025 -
Moslimstudenten Associatie Nederland (MSA NL) en Collectief Jonge
Moslims (CJM)

Als jonge Nederlandse moslims staan wij voor een samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om mee te doen en gelijk wordt behandeld. Een samenleving met als fundament onze democratische rechtsstaat, verdraagzaamheid tussen burgers en een betrouwbare overheid. Een Nederland waarin het niet uitmaakt waar je wieg heeft gestaan, wat je achternaam is of welke godsdienst je aanhangt. Een samenleving waarin iedereen zich thuis kan voelen en zichzelf volledig kan ontplooien. Nederland is ons thuis en vanuit het maatschappelijk middenveld voelen wij de verantwoordelijkheid om ons blijvend in te zetten voor een samenleving waarin jonge moslims onbegrensd hun talenten beschikbaar kunnen stellen aan de samenleving.

Als jonge Nederlandse moslims zijn we de afgelopen twintig jaar opgegroeid in een klimaat waarin moslimhaat en anti-moslimsentiment toenemen. Deze worden vanuit verschillende hoeken, onder meer door politieke actoren en opiniemakers, aangewakkerd. Pijnlijk genoeg is de vooringenomenheid en het wantrouwen ten aanzien van moslims vanuit media, politiek en samenleving ook doorgesijpeld in overheidsbeleid. In de afgelopen jaren heeft het vertrouwen van jonge moslims in hun overheid een historisch dieptepunt bereikt door onder meer de misstanden bij de NCTV, de Belastingdienst, de Politie, DUO en verschillende ministeries zoals het Ministerie van Buitenlandse Zaken, het Ministerie van Sociale Zaken & Werkgelegenheid en het Ministerie van Justitie & Veiligheid.¹ Om ons als jonge Nederlandse moslims maximaal te ontplooien en bij te dragen aan de samenleving, is het van fundamenteel belang dat onze vrijheden en grondrechten worden gerespecteerd. Hiervoor dienen we de waarden die zijn neergelegd in onze Grondwet te koesteren en gezamenlijk te staan voor de vrijheid om te zijn, te uiten, te belijden, te leren, en de vrijheid te vertegenwoordigen. Het recht om af te wijken van de norm, af te wijken van de meerderheid, is essentieel in een democratische rechtsstaat.

Uit talloze onderzoeken blijkt bovendien dat het vertrouwen van Nederlandse moslimjongeren in de politiek en overheid ernstig is aangetast vanwege dit klimaat. Zo geeft 89 procent van hen aan weinig tot geen vertrouwen te hebben in de politiek.² Deze uitkomst vormt geen op zichzelf staand signaal, maar staat voor een dieperliggend en breder patroon van ervaren (institutionele) uitsluiting. Uit het meest recente onderzoek van het Europees Bureau voor de Grondrechten (FRA) blijkt dat 50 procent van de Nederlandse moslims

¹ 'Undercover naar de moskee. Hoe gemeenten al jaren een bedrijf inhuren om heimelijk islamitische organisaties te onderzoeken', NRC, 15 oktober 2021. Zie ook: Amnesty International, *Xenofobe machines: Discriminatie door ongereguleerd gebruik van algoritmen in het Nederlandse toeslagenschandaal*, oktober 2021, M. de Vries, 'Onderzoek institutionele islamofobie bij de Belastingdienst', *De groene Amsterdammer* 2023, afl. 8., Amnesty Nederland, *Proactief politiewerk vormt risico voor mensenrechten: Etnisch profileren onderkennen en aanpakken*, oktober 2013, Amnesty International, *Roekeloze risicoprofilering: Nederlandse overheid moet burgers beschermen tegen discriminerende risicoprofilering*, november 2024, NOS, 'Institutioneel racisme bij Buitenlandse Zaken, top biedt excuses aan', NOS.nl 22 februari 2023, Autoriteit Persoonsgegevens, 'AP draagt minister SZW op gegevens moslims over twee maanden te vernietigen', 11 april 2025, 'Nederlandse burgers die onterecht op geheime terreurlijst staan moeten het zelf oplossen', *Algemeen Dagblad*, 1 juni 2023, 'Politie gaf ook niet-verdachte Nederlanders op voor terroristenlijsten FTI', 3 augustus 2023.

² El Kaddouri, *Toekomstverwachtingen van Moslimjongeren in Nederland*, Het Opiniehuis, 2025.

aangeeft ten minste eenmaal discriminatie te hebben ervaren, wat aanzienlijk meer is dan het Europees gemiddelde van 38 procent.³ Vergelijkbare bevindingen komen naar voren uit nationale onderzoeken. Zo rapporteren moslims volgens het CBS en het SCP stelselmatig meer discriminatie-ervaringen dan andere religieuze of etnische groepen.⁴ Jongeren worden herhaaldelijk gepositioneerd als onderwerp van maatschappelijk en politiek debat zonder zelf gehoord te worden of als gelijkwaardige gesprekspartner te worden erkend. Een debat waarin vaak stereotypen, vooroordelen en feitenloze opmerkingen over ons de boventoon voeren. Wanneer het moslim-zijn stelselmatig wordt gekoppeld aan maatschappelijke risico's of veiligheidsthema's, werkt dit stigmatiserend en draagt het bij aan institutionele uitsluiting. Dit is ook het geval wanneer de hele groep wordt aangesproken voor daden van individuen. Uit het *Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie* blijkt dat moslimdiscriminatie steeds meer genormaliseerd is en dat institutionele vormen, zoals overheidsbeleid en uitvoeringspraktijken, hier nadrukkelijk aan bijdragen.⁵ Recente politiecijfers tonen bovendien aan dat 94 procent van alle meldingen van religieuze discriminatie betrekking heeft op moslims.⁶ Driekwart van de jongeren maakt zich dan ook zorgen over deze ontwikkelingen en een aanzienlijk deel overweegt zelfs zijn toekomst buiten Nederland voort te zetten vanwege de haat en de uitsluiting.⁷

Deze situatie vraagt om politieke reflectie en om actieve verantwoordelijkheid. Het tegengaan van moslimdiscriminatie raakt aan de kern van wat een democratische rechtsstaat onderscheidt: gelijke behandeling, pluraliteit en verdraagzaamheid. Wanneer deze fundamentele waarden in het geding komen, komt het vertrouwen in de rechtsstaat als geheel onder druk te staan. Het betreft dan ook geen particuliere uitdaging van één gemeenschap, maar een opgave van ons allemaal. Van links tot rechts, het is in niemands belang dat grote groepen burgers zich onveilig voelen en de binding met de samenleving kwijtraken door uitsluiting en haat. Daarom is het in ons collectief belang om pal achter artikel 1 van onze Grondwet te staan, wederzijdse vertrouwen en sociale cohesie te bevorderen. Dit versterkt onze instituties en draagt bij aan een rechtvaardige en stabiele samenleving. Zo staan we voor een Nederland waarin iedere burger zich beschermd voelt door de rechtsstaat en volwaardig onderdeel is van de samenleving.

Wij roepen de politiek, het maatschappelijk middenveld en de overheid op om gezamenlijk en doelgericht werk te maken van een nationale aanpak tegen moslimdiscriminatie. Daarbij is het essentieel dat moslims, in plaats van stelselmatig te worden gewantrouwd, worden gehoord en als gelijkwaardige gesprekspartners worden betrokken. In dit kader achten wij de volgende pijlers van groot belang:

- 1) *Structureel in gesprek gaan met (jonge) moslims*
- 2) *Reflectie op de eigen rol m.b.t. het aanwakkeren van stereotypes, vooroordelen, feitelijke onjuistheden en haat richting Nederlandse moslims*
- 3) *Een nationale aanpak met effectieve maatregelen tegen moslimdiscriminatie en moslimhaat*

³ European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), 2024. *Being Muslim in the EU: Experiences of Muslims*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. p. 16.

⁴ CBS, 2023. *Ervaren discriminatie in Nederland*. Den Haag/Heerlen/Bonaire: Centraal Bureau voor de Statistiek. Zie in dat verband ook: SCP, 2020. *Ervaren Discriminatie in Nederland II*, Den Haag: SCP. p. 161.

⁵ Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie 2025.

⁶ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 'Rapport Discriminatiecijfers in 2023', Rijksoverheid, 19 april 2024.

⁷ El Kaddouri, Toekomstverwachtingen van Moslimjongeren in Nederland, Het Opiniehuis, 2025.

We blijven hoopvol over de toekomst. Nederland is ons thuis en dat zal het ook zijn voor onze kinderen en kleinkinderen. Als jonge Nederlandse moslims zetten wij ons blijvend in voor een samenleving waarvan iedereen volwaardig onderdeel is, beschermd door de rechtsstaat en gedragen door wederzijds vertrouwen.

Moslimstudenten Associatie Nederland

MSA NL is de landelijke koepelorganisatie van 18 lokale moslimstudentenverenigingen verbonden aan hoger onderwijsinstellingen over het hele land.

Collectief Jonge Moslims

CJM is een onafhankelijke grassroots organisatie van jonge Nederlandse moslims die staat voor een Nederland waarin jonge moslims onbelemmerd en gelijkwaardig onderdeel van onze samenleving zijn.

